

Roşan Lezgîn: “Gereka ma wayîrê yew ‘polîtîkaya ziwani’ bin.”

Roşan Lezgîn:

“Verê verkan gereka ziwane sîyasetê ma kurdî yanî kurmanckî û kirmanckî bo. Dima gereka ma sîyaseten wayîrê yew ‘polîtîkaya ziwani’ bin. Na polîtîka çi ya? Mesela, sîyaset senî bi nameyê kurdayetî şarî ra ray wazeno, gereka bi eynî hewes û cîdiyet û xeyretî şarî ra biwazo ke bi ziwane xo qisey bikerê, ziwane xo rê wayîriye bikerê. Sîyaset senî meraqdar o ke şiro meclis, gereka wina meraqdarê kurdî bo zî. Û şar zî ganî hisiyatê xo yê milî rê wayîr vejîyo. Eke ma wina kerd, karê bînî asan ê. Yanî verê verkan hisiyatê milî, dima tesbîtkerdiş û tetbîqkerdişê polîtîkaya ziwani. No çi qet zî zor nîyo, mumkin o...”

4

WEŞANXANEYÊ ROŞNA RA HÎRÊNA KITABÎ

Weşanxaneyê Roşna ra hîrêna kitabî weşaniyayî. Yew bi nameyê “Ez û Ti” yê Huseyîn Karakaşî yo, yew bi nameyê “Mesel û Vistoniki” yê Îsmet Borî yo, o bîn zî bi nameyê “Kulîlkên Buhare” yê Mihanî Licokicî yo.

3

HESKERDIŞÊ TORINAN

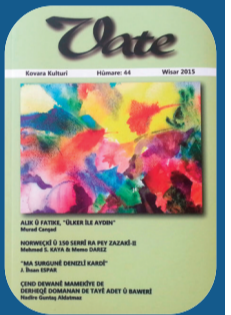
Di dewêka qice de di keyeyke de mêrikêk û cînîyê xo bî. Hurdînan jobînan ra zaf hes kerdêne. Enyan der û dorê xo kerdêne şa. Çende hebî tûtê înan hamey dinya. O wextan enê cînî û mêrdî xizanekî bî. Pîlkerdişê tûtan înan rê henî zor bî.

Wesîla DOĞUÇ 6

HÛMARA 44. YA KOVARA VATEYÎ VEJÎYA

Hûmara 44. ya kovara Vateyî sey hûmara wisarî ya 2015î vejîya. Gelêk şîrî û nuşteyî na hûmare de ca gênê.

3

Tirk û kurdî beno hezar serrî ke têhet de ciwîyenê. Ca-ca têkişte de, ca-ca tēmîyan de... Munasebetê înan ê hezar serrî ser o zaf çî vajîyayo. Çimî gore yê înan way û birayîya pîle, çimî gore dişmenîya pîle...

Vanê mîyanê hezar serrî de tirkan û kurdan mabênê xo de hîrê reyî îtifaqo stratejîk ronayo, piştî daya piştîya yewbînan.

Îtifaqê verên 1071 de ronîyayo. O wext tirkî terefê Îranî de bîyê, nameyê xo Selçûqîyan yew dewleta xo estbîya.

Kurdî erdê xo ser o bîyê, nameyê xo Merwanîyan, yew dewleta xo estbîya.

Tirkî û kurdî vera Împaratoriya Bizansiyan de bîyê yew, Milazgêr de zor berdo ci.

Nê îtifaqî dima tirkan Anadolî girewta xo dest, Qonya de dewleta xo ronaya.

Yê kurdan, dewleta xo rijîyena şona, reyna nêşkenê bibê wayîrê dewletêk.

Îtifaqo diyin 1514 de ronîyayo. O wext tirkî terefê Anadolî û Trakya de bîyê. Nameyê xo Osmanîyan, yew dewleta xo estbîya.

Kurdî erdê xo ser o bîyê. Da-hîris mîreyîyê xo estbîyê. Sey Pali, Çemişgezek, Gêl, Çêrmûge, Bidlîs, Hezo, Hesenkeyf, Cizîra Botan...

Tirk û kurdî vera dewleta Îranî Safewîyan

ÎTIFAQÊ TIRKAN Û KURDAN

Murad CANŞAD

Eskerê Eyubîyan ra yew kurd

de bîyê yew, Payîzaxa (Çaldiran) de zor berdo ci.

Nê îtifaqî dima tirkan Sêwas ra hetanî Meke,

Medîne, Misir her ca girewto xo dest.

Yê kurdan, ê mîreyîyê ke estbîyê yew bi yew rijîyenê şonê, kurdî nêşkenê reyna bibê wayîrê mîreyîyêk.

Îtifaqê hîrêyin 1920 de ronîyayo. Dewleta tirkan (dewleta Osmanîyan) kewta tenge, dewletanê Ewropa dest pêkerdo erdê ci xo mîyan de pare kerdo. İnglistan, Fransa, Îtalya, Rûsya, Yûnanîstan...

Kurdî erdê xo ser o bîyê. Wayîrê şêx û mişayixan, pîr û rayberan bîyê. Sey Şêx Seîd, Şêx Şerîf, Seyîd Ebdilqadir, Seyîd Riza, Huseyînê Seyîdî...

Tirk û kurdî vera dewletanê Ewropa de bîyê yew, erdê xo pawito. Nê îtifaqî dima tirkan xo rê dewletêka newîye (Cumhuriyetê Tirkîya) ronaya.

Yê kurdan, şêx û mişayixî, pîr û rayberî an-cîyayê daraxacî, mîyanê kurdan ra êdî şêx û mişayixî, pîr û rayberî nêvejîyayê.

Nika vanê tirk û kurdî wa reya çarine mabênê xo de îtifaq ronê.

Yê tirkan yew dewleta xo esta.

Yê kurdan şêligê xo yo polîtîze bîyo esto. No şêlig tim û tim kuçe û kolanan de payan ser o yo. Bi tirkî qîreno vano: "Ma kurdî me, ziwane ma kurdî yo!"

**EDÎTORÎ
RA**

Roşan LEZGÎN

Tayê nuşte û meqaleyê ke derheqê edebiyatê kurdî de weşaniyênê, filmê "Selvi Boylum Al Yazmalım" anê mi vîr. Rejîsor Atif Yılmazî no film romanêkê edîbê namdar yê qirxizan Cengiz Aytmatoî ver viraşt. Fîlm de, şoferê kamyone İlyas İstanbul ra yeno dawa Asya. O û Asya zerrî finenê yewbînan, remenê şîne İstanbul. Zewicîyênê, yew tutê înan beno. La İlyas Asya û pitikê înan o ke newe ameyo dinya waro verdano. Asyaya xerîbe wina bêwayîr û bêçare kewena rayîr û dirban ser. Rastê camêrdêkê bi nameyê Cemşîdî yena. Cemşîd Asya û pitikê aye Samedî rê wayîriye keno, înan hewêneno. Peynî de bi waştîşê zerrîya xo zewijiyênê. Cemşîd, seke tutê ey bo, wina bi şefqet û heskerdiş lajê İlyasî Samedî rê babîtiye keno. Cemşîd merdimêko kedkar, biwijdan û şithelal o; babî û mêrdewêko îdeal o.

Dem û dewran vîyareno, rojêk İlyas vejyeno yeno, beno meymanê Asya û Cemşîdî. Axir têkilîya înan yena o derece ke Asya mecbûr manena miyanê "babîyê bîyolojîk" û "babîyê kede" yê Samedî de yew tercîh bikero. Asya miyanê teflûdumanê hîsanê eşqî û wijdanê xo de manena. Peynî de yew qeraro rast, wijdanî û exlaqî dana. Vana "Heskerdiş emeg o" û Cemşîdî qebul kena. İlyas şîno. Edalet tecelî keno; heyat vaxo ra herikîyeno.

Cigêrayoxê tarîxê edebiyatê kurdî zî tena bala xo danê tarîxê nuştîşê

eserî ser û goreyê kronoljî ra averşîyayîşê edebiyatî ma rê îzeh kenê. Bi no qayde kesê ke edebiyatî rê xizmet kerdo, benê qurbanê kronoljî. Mesela, gama ke behsê tarîxê hikayenuşttoxîya kurmanckî beno, vanê hikayeya tewr verêne Mela Mehmûdê Beyazîdî (1797-1867) nušta. Mela Mehmûd bi xo edîb nîyo, nuşttox zî nîyo, tena wende yo. Û ilmê modernî ra, edebiyatê nuşteki ra bêxerber o. Coka hikayeya "Mem û Zîne" ke nušta, pêardîşêko (kurgu) newe nîyo.

Konsolosê Rûsya yê Erziromî A. Jaba (1803-1894) gama ke wazeno derheqê kurdan de melumat bido arê, rastê Mela Mehmûdî yeno. Tayê mesref keno û sey gelêk eseranê bînan na hikayeya namdare bi hawayê nesrî bi ey dano nuştîş. Yanî seke Ferhad Pîrbal zî vano, rolê Mela Mehmûdî "tercumerkiş" û "amadekerkişê kitabana de ardimkerkiş" o. Herçiqaş "Mem û Zîn" a Mela Mehmûdî belkî destpêkê nesrê kurmanckî bo, la destpêkê hikayeya moderne ya kurdî nîya.

Tayê cigêrayoxê bîni zî vanê, hikayeya tewr verêne ya kurdî (kurmanckî) "Çîrok" a Fûad Temoyî ya ke 1913 de kovara *Rojî Kurd* de weşaniyaya. Cigêrayoxê edebiyatê kurdî bitaybetî gama ke behsê averşiyayîşê hikayeya moderne ya kurmanckî kenê, nameyê kovara *Hawar*, rojnameyê *Riya Teze*, kovara *Gelawêj*, kovara *Tirêj*, kovara *Nûdem*, kovara *Rewşen* rêz kenê. Ê ke tena behsê edebiyatê kurdî (zazakî) kenê zî behsê kovaranê sey *Tirêj*, *Vate* û *Şewçîla* kenê. Heqê înan esto bikerê. Wa bikerê. La gama ke tena tîra kronoljî ra ewnîyênê, seke vajê "babîyê

Samedî İlyas o" û keda Cemşîdî vîndî bikerê.

Tarîxnusê edebiyatî wazenî wa hikayeya kurdî Mela Mehmûdî ra wazenî wa Fûad Temoyî ra bidê destpêkerdiş, mi gore, ronayox û şekildayoxê hikayeya moderne ya kurmanckî Nûredîn Zaza yo. Fîrat Cewerî antolojîyê hikayeyan ke amade kerdo de kronoljîyê hikayenuşttoxan de nameyê Nûredîn Zazayî badê Mela Mehmûdê Beyazîdî, Fûad Temo, Celadet Alî Bedirxan, Kamran Bedirxan, Qedrî Can û Osman Sebrî de zîkr keno. Yanî kronoljî de keso hewtin o.

Helbet keda zaf kesanê sey Rojen Barnas, Fîrat Cewerî, Hesenê Metê û gelêkê bînan averşiyayîşê hikayeya moderne ya kurmanckî de esta, hikayeya kurmanckî bi qelama zaf kesan sey kuleya Babilî tebeqe bi tebeqe bîye berze û resaye halê xo yê ewroyî. La hemîne ra ver, hikayeya kurmanckî bi qelama Nûredîn Zazayî muşexes bîye, resaye formê modernî. Û nê averşiyayîşî de ne rolê Mela Mehmûdî ne zî yê Fûad Temoyî tey esto. Eke cigêrayoxê edebiyatê kurdî behsê na rastîye nêkerê, merdim eşkeno vajo ke nuştîyê înan de melumat esto la "wijdan" çin o! Çünke gama ke Nûredîn Zazayî hikayeyê modernî nuştî, belkî heta ke şî rehmet zî, xebra ey hikayeya Mela Mehmûdî yan zî Fûad Temoyî ra çin bî. Yanî Nûredîn Zaza bi ê hikayeyan weye nêbîyo, mîrasê înan ra nêwerdo.

Na rewşe seba hikayenuşttoxîya kurdî zî eynî ya. Rast a ke hikayeya tewr verêne ya kurdî hetê Malmîsanijî ra 1979 de nusîyaya û kovara

Tirêj de weşaniyaya. La hikayenuşttoxanê kurdî ke peynîya serranê 1990an de, destpêkê serranê 2000an de, bitaybetî înanê ke welat ra nuşt û bi hawayêko berdewam (sürekli) hikayeya moderne ya kurdî aver berde, o wext nînan ra xebra kesî ne kovara *Tirêj* ra ne zî na hikayeya ra estbî. Yanî sey kurmancan helqaya rêzîla hikayenuşttoxîya ma zî hikayeya tewr verêne ra beste nîya. Coka hetê kronoljî ra cayê hikayeya Malmîsanijî edebiyatê ma de esto la hetê "ronayoxîye" ra yew rol yan fonksiyonê xo çin o. Çünke na hikayeya seba hikayenuşttoxanê xo ra dima caran nêbîye model.

Ez edebiyatê kurdî bidîqet teqîb kena, îstatîstîkan gêna, weşanena. Kam çî nuseno, heta ke mi ra yeno ez wanena. Nê dades serranê peyênan de mi derheqê edebiyatê kurdî de gelêk meqaleyî nuştî, kovaran de dayî weşanayîş. Nê meqale, îstatîstîk û lîsteyî keyepelê *Zazakî.Nefî* de sey dijîtal zî estê. Kam ke biwazo eşkeno yew deqa de bireso ci, biwano yan kopya bikero, ci ra îstîfade bikero. Û gelêk kesî qet teksîr nêkenê goreyê keyfê zerrîya xo ya bele, goreyê wijdanê xo ci ra îstîfade kenê zî! Labelê zaf zêde ra yan binê tesîrê nê meqaleyan de manenê yan zî nêşkenê sewbîna çîyêk binusê, coka nê meqaleyan tekrar kenê. Derheqê hikayeyan de zî derheqê edebiyatê modern yê kurdî de zî rewşe wina ya. Yanî seke sewbîna çîyêk çin o binusê yan vajê, kam ke yew meqale nuseno yan zî xo sey pisporê edebiyatê kurdî vînenê, îstatîstîk û melumatê ke mi tespît kerdê, bê ke çime nîşan bido, nînan tekrar keno, yewna çîyo newe nêvano.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									■	
2						■				
3		■					■			
4				■						
5			■					■		
6					■				■	
7	■			■						
8		■				■				
9							■			
10					■					■

CORA-CÊR
1- Kirmanckî, kurdî, dimilkî - Hol, rind
2- (ters ra) Hûmarêk - Zozan - Sembolê radyumî

3- Ate, atike, waya pîle - Zozan - Herbê Şêx Seîd Efendî de rêxistinêka kurdan
4- Mîyan, mabên, beyntar - Tewr (derecekerdişê sifetan

X A Ç E P E R S

ÇEPA-RAST
1- Kilmnuştîşê Komela Ziwan Huner û Kulturî
2- Mengêka/aşmêka wisarî - Berê/meyweyê sayêran
3- Miste, sala destî - Dost, şînas
4- Awke - Areste, eyan, eyan û beyan
5- Hela, de, derey - Girewte, bende, destkewte - Sembolê

îrîdyumî
6- Rojhelato Mîyanên de wela-têk - Eksê bereyî/ereyî
7- Halo sade yê zemîrê "mi"yî - Kerra, sî
8- Sperma - Memê ... (Destanêkê kurdan)
9- Eksê "berdene" - (ters ra) Tazîye, ezayî
10- Keso ke şîran nuseno - Serban

de) - Bertîl, rişwet
5- Helm, cîf, bîne - Rike, xerez
6- Êle - Mîyanê "peçe"yî
7- Sembolê osmîyumî - Şîranîya ke dahîna zêde şit û hak û şeker ra vira-zîyena
8- Dadî, dayîke - Cayo ke merdim tede yeno dinya û beno pîl, memleket
9- Kuşat, lexî, yarenîye - Memnun, qayîl
10- Hasil kerdene, berhem ardene

Cewabê Hûmara Verêne

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	M	A	Ş	I	M	A	Î	N	A	N
2	I	L	■	Ç	Ê	R	M	Û	G	E
3	P	I	T	■	M	A	L	■	Ê	K
4	E	M	E	L	A	■	A	W	R	E
5	R	E	B	E	N	E	■	O	N	S
6	E	■	A	Z	E	B	E	■	A	E
7	D	E	Q	A	■	E	R	E	Y	■
8	A	D	■	B	E	S	■	R	E	W
9	Y	E	W	E	K	■	T	E	N	E
10	O	B	E	Z	■	T	E	B	E	R

WEŞANXANEYÊ ROŞNA RA HÎRÊNA KITABÎ

Weşanxaneyê Roşna ra hîrêna kitabî weşanî-yayî. Yew bi nameyê "Ez û Ti" yê Huseyîn Karakaşî yo, yew bi nameyê "Mesel û Vistonikî" yê İsmet Borî yo, o bîn zî bi nameyê "Kulîlkên Buharê" yê Mihanî Licokî yo.

Weşanxaneyê Roşna emser kitabê bi nameyê "Ez Tirkî Nêzana" yê Nihat Çirri zî weşanabi. Coka 2015 de hetanî nika bî çar kitabî ke Weşanxaneyê Roşna ra vejîyenê.

1) Kitabê Huseyîn Karakaşî "Ez û Ti" 112 rîpelî yo. Huseyîn Karakaşî kitabê xo de bi terzê hikaye û bi zîwanêko edebî vîrdîş û serebutanê xo yê hepîsxaneyî qîsey keno. Kitabê Huseyîn Karakaşî hetê serebutanê hepîsxaneyî ra edebîyatê kirmanckî de nimûneyêko muhîm o. Huseyîn Karakaşî mîyanê qîseykerdişê de xo ca bi ca rewşa kurdan analîz keno û bi metaforan tayê hetanê sîyasetê kurdan rexne keno.

2) Kitabê İsmet Borî "Mesel û Vistonikî" 133 rîpelî yo. Kitab de 52 hebî mesel û sanikî ca gênê. Kitab safî

bi fekê yew mintiqaya Çewlîgî nusîyayo. Ziwanzanê ke biwazê xususîyetanê fekanê kirdkî ser o bixebitîyê, no kitab seba xebatêka winasî malzemeyêko zaf muhîm o. La esas hetê dewlemendîya folklorê ma ra erjaye yo.

3) Kitabê Mihanî Licokî şîrê kurmanckî yê. Herçiqas Mihanî bi xo kird o, la zaf baş bi kurmanckî zî zano. Kitabê ey "Kulîlkên Buharê" 126 rîpelî yo. Kitab de 44 şîrî estê.

Temaya şîranê Mihanî zafane heskerdişê welatî, azadîya kurdan û Kurdistanî ser o ya. La gelêk şîrê ey zî merdîmanê namdaran ke sey dostê kurdan şînasî-yenê ser o estê. Mesela, kesê sey İsmail Beşikçi, kesê sey Anna Lînd.

GOZÊRE

Ugur SERMÎYAN

Ez çend rojî yo ke dewa xo der a. Cayo ke mi çimê xo tede akerdî, uca der a. Vayêko honik koyan ra xo devacê verdano ra mi ser. Gozêrî bi pelanê xo mi de qîsey kenê. "No çi zeman o? Ti kotî der î?" vanê, "Qey ma teyna verdayî?" Vengêko bîn yeno, "To qey şewanê îneyan de ez bêçîla verdaya?" vana jîyargeya dewe. Hênîyo qic kelegîrkî vano "Awa mi ancîye, ez bîya zip û ziwa." Ez şermayena, ar kena. Çimanê xo remnena, çarnena ver bi koyan. Koyê ke sitarê ma bîy, ca û wareyê ma bîy, nika vergan rê, mar û milawinan rê mendê. Domanîya mi de nê koyan ser o dewî bîy, kar û xebat bî. Veyveyî bîy, cem û cemat bî. Qewxayê cîranan bî, vengê huyayîşê domanan bî. Xeyalê domanîye çokê mi şikitî, ningê mi qerremîyayî. Qirrayîşê zerrîya mi dêsanê parşûyanê mi de gulbang da. Feryadê mi ancîna zereyê mi de xeneqîya.

Roja bîne mi da piro, ez şîya qeza. Qeza pîrrê milêti bîye. Masayan ser o girpegirpa destan, şîqeqîqa kemeran bî. Ez ke tenêna şîya, çilqeqîlqa şûşeyan amê goşanê mi. Tirkîya Estenbolî, tirkîya İzmirî, tir-

kîya Anqara kuçyanê welatê kirmancan de çingayêne. Bi zîwanê xerîban wazenê ke dirbetanê ma derman bikerê. La dirbetê mi weş nêbenê, eksê ci xorîniya inan zêdîna. Ez şermayena, zaf şermayena. Ez wazena

wa herd raqîlaşîyo û ez şêrî war ro. Ez bêriya domanîya xo, bêriya welatê xo, bêriya kirmanciyêna xo kena. Çi hêf ke ez jûye qet cayê de nêvînenê.

Ez bineyna şona, binê darêka goze de nîşena ro. Xo bi xo persena "Tîya kotî yo? Nê kam ê?" Dûrî ra vengê domanê ke kuçe mîyan de kay kenê yeno mi. Bi zîwanêkê bîyaxkî, serdîn, nenas, haylemeyê înan o. Roj şono awan. Ez honikîya vereşanî de teyna û heme kesî ra xerîb, binê gozêrêka seserrîye de hurdî-hurdî bermena. Tena a gozêre halê mi ra fam kena. Û dima... Dima çend pelanê xo yê zerdan rîşnena mi rê. Ez înan gêna, mîyanê destanê xo de givîsnena. Gozêre boya xo ya ke herre û awa welatî ra piroznaya ra dîyarîyê mi kena. Ez hetê ra hestîranê xo kena pak, hetê bînî ra zî kefanê destanê xo ra ewnîyena. Boya welat û şarê min ê vîndîbîyayî yeno destanê mi ra...

Dewe / Xozat, 21.07.2015

HÛMARA 44. YA KOVARA VATEYÎ VEJÎYA

Hûmara 44. ya kovara Vateyî sey hûmara wisarî ya 2015î vejîya.

Nuşteyo ke Mehmed S. Kaya û Memo Darêzî tede prosesê standardîzekerdişê norveçkî û zazakî pêveronanê, sey dewamê nuşteyê hûmara 43., na hûmare de ca girewto û tamam bîyo. No pêveronayîş keno ke ma perspektîvêko hîna hîra ra bala xo bidin xebata standardîzekerdişê kirdkî ser. Nuştoxî nuşteyê xo de pêşnîyaz kenê ke "Zîwanî nuştîşî, tena yew dîyalekte ra nê, gerek bîngeyî xo zaf dîyalektan ra bigêro û yew ortaxîya tewr hîra ya ke pêroyîyê şarî xo tede bivîno, xo rê bikero armanc."

Nuşteyanê balkêşan yê na hûmare ra yew roportajo ke J. Îhsan Esparî Pîran ra Xal Hesenê Cim'unî dir kerdo yo. Xal Hesen roportaj de fekê babîyê xo ra demê herbê kurdan û tirkan yê 1925î de behsê surgunbîyayîşê babîyê xo û tayê hevalanê ey keno. Peynîya roportajî de, lîsteya nameyê tayê pîranîjanê ke Mehkemaya Îstîqlalî o wext derheqê înan de cezaya surgunî daya û ê surgun kerdê zî esta. Roportajo bîn zî Seyîdxan Kurijî

resam Mehmed

Celayîrî

dir kerdo.

Tîya ra ver

zî yew ro-

portajê

înan kovara

Vateyî de

weşanîyabi.

Na hûmare de nuşteyanê muhîman ra yew zî yê Ehmedê Dirihî yo. Ehmedê Dirihî behsê hêdîseyanê sîyasîyan yê serranê 1975î keno ke Xarpêt û Çewlîg de ameyê meydan. Hetê pêardîşê hafîzaya komelkî ra nuşteyê winasî muhîm ê.

Di nuşteyê Murad Canşadî na hûmare de estê. O verên derheqê sanika namdare ya kurdan "Alik û Fatîke" de ya ke zemanêk Ziya Gökalpî na sanike bi nameyê "Ülker ile Aydın" tadaya tirkî ser û bi hîsanê tirkîstîye newe ra nuşta. Nuşteyo diyin yê Muradî bi sernameyê "Kêneka Gince" ya ke tehmê hikaye de yew xatiraya xo qîsey keno.

Nadîre Guntaş Aldatmaz nuşteyê xo yê bi sernameyê "Çend Dewanê Mamekîye de Derheqê Domanan de Tayê Adet û Bawerî" de behsê tayê edetanê sosyalî yê şarê mintiqaya Mamekîye kena.

Nînan ra teber gelêk şîrî û nuşteyê bînî zî na hûmare de ca gênê.

Ferhengek

alawitîş (n): yoğurma
bitaybetî: özelliikle
çewtvir, -e: eğri böğrû
dadger, -e: hakim
dame (m): tuzak
dêmdayene: devirmek
dilet, -e: ikiz; çift; ikilem
dozger, -e: savcı
gan (n): ruh; can

gilgil (n): darî
hêga (n): tarla
kokim, -e: yaşlı, ihtiyar
malbate (m): aile
muşene (n): döven
nîyadayene: bakmak
pêardîş: oluşturma; kurgulama
puyayîş (n): çürüme
puynayîş (n): çürütme

qirase: iriyarî
rêzile (m): zincir
roşinbîr, -e: aydın
şamike (m): domates
şanaziye (m): kıvanç, mutluluk
şeqetnayîş (n): kaymak
şimşîr (n): kılıç
şodir (n): sabah
xizan, -e: yoksul

Roşan Lezgîn: “Gereka ma sîyaseten wayîrê yew ‘polîtîkaya ziwani’ bin.”

Kesê bixeyret û fedakarê ke mi heyatê xo de heta nika nas kerdê, înan ra yew birêz Roşan Lezgîn o. Seba kirmancî “nêbo nêbeno”yan ra yew o yo. Roşan Lezgîn seba mi û seba zaf kesî yew mekteb bî. Bi xeyret û keda ey zaf kesan dest bi nuştîşê kirmancî kerd. Bi kilmîye, o kedkaranê tewr muhîman yê ziwani ma ra yew o. Mi no hewte birêz Roşan Lezgînî de xebatanê ey ser o qisey kerd.

(Nadîre G. Aldatmaz)

Birêz Roşan, nameyê to bi nameyê ziwani ma ra piya yenê vîra merdimî. Yanî Roşan Lezgîn ke vajîya kirmancî, kirmancî ke vajîya Roşan Lezgîn yeno vîra merdimî. Şima her di nameyî bîyê yew. Çimê wendoxan de nîya yo. Ancî zî ti şîkîna tenê qalê xo bikerê.

Eke ez bi nê tarîfî şinasîyena, seba mi şeref o, şanzî ya. La ti naye bizane ke no çî bi bedelêko zaf zaf giran ameyo meydan. Bi vatîş ifade nêbeno...

Doza neteweyî de xeyret û xebata şexsî her wext zaf muhîm û bitesîr bîya. Eke merdimî yew xebate de xo sey merdimê doz û dewa hesabna, yanî seke tirkî vanê xo sey “dava adamî” hesabna, enerjîyêko bêsinor merdimî de zuhûr keno. Enerjî zî xo reyde tim sînerjî ano. Meselaya neteweyî ya kurdan, û naye ra girêdaye, nasnameyê neteweyî; her çîyê ke milîyetê ma anê meydan, ma vajin ke “ziwan”, seba ma doza tewr sereke û eslî ya. Meselaya neteweyî de, gereka ferdê netewe tim wayîrê fikr û hedefêk bê. Nê hetî ra ez tim wayîrê yew fikrî bîya, tim hedefê mi estbi. Fikrê mi, hedefê mi, xurtkerdişê nasnameyê neteweyî û milîyetê ma yo. Ez hêz û enerjîyê xo yê xebate hîsan û xeyretê xo yê milî ra gêna. Hetê xebata şexsî ra zî, ez performas ra, serebutanê serkewtene ra zaf hes kena. Mi rê hikayeyê serkewtişî rindek û cazîb ê. Helbet serkewtiş hende asan nîyo; ci rê konsantrasyon û fedakarîyêka zaf cidî lazîm a. Gereka merdim zaf bicidîyet xo konsantreyê hedefê xo bikero û esla xo fedakarîye ra apey nêdo. Yanî seke tirkî de vanê “yapıyormuş, ediyormuş gibi” nêbeno! Gereka ma heqîqeten bixebitîn. Û gereka ma rast bixebitîn; bingeyêkê rastî ser o xebatêka raste û cidîye tesîrê xo zî wina rast û cidî beno.

Ti hikayenuştux û şair î, ti rojnameger î, kovare vejenê û wayîrê weşanxaneyî yî. Edîtorîya kitabani kenî û hîna zaf çîyê sey nînan. Verê cû to çitur dest bi nê karan kerd û ti çitur resena hende karî. Ti şîkîna yew roja xo ma rê qisey bikerê?

Mi gore şairîye û hikayenuştuxîye eynî çî yê; yanî edebîyat o. Vetişê rojname û kovare, ancî edîtorîye û weşanayîşê kitabani zî eynî çarçewa de yê. Nê heme xebatî ziwani ser o yê. Hetanî nika 76 hûmarî *Newepel*, 14 hûmarî kovara *Şewçîla*, ancî hîris kitabî *Weşanxaneyê Roşna* ra weşanîyayî... Hezar merdimî ra yew belkî çend serran de nêşkeno nê çîyan biwano. La

mi nê eserî heme çend rey newe ra nuştê. No ezîyetêko zaf gird o. Nefesê her kesî nê karan rê qîm nêkeno. La nika ke ti mi ra bipersî, ez vana, mi qet çîyêk nêkerdo. Înşalah Homa quwet bido, ez vana, gereka ez hema bikerî.

Ez bi xo yew deqa wextê xo veng ra nêvîyarnena. Wext mi rê zaf qîymetin o. Ez qiseykerdişo tewş û dedîkodî ra hes nêkena, ez goş nêdana merdimanê vengani ser ke fekê înan tim xirabîye ser şuxulîyeno. Ez nêşkena xirabîye wegêrî, xo rê bikerî bar. Ez zana ke merdim reyke yeno dinya, emrê merdimî zî bisînor o. Coka ez nêwazena yew sanîyeya xo zî veng ra xerc bikerî. Axir ma mirenê, benê vîndî şîne. La eserî manenê. Eserê sexteyî ney, êyê ke heqîqeten “eser” ê, tena ê manenê.

Ez vana mabênê kirmancan de ê ke tewr zêde hakimê xebatanê kirmancî yê, ti ê çend kesan ra yew a, coka ez wazena ke pers bikerî, gelo xebatê kirmancî kamcîn merhale der ê? Bitaybetî hetê edebîyatî ra halê xebatan senî o, yan zî nê xebatî senî aver şonê?

Kirmackî de nika yew edebîyat esto. Qasê 70-80 kitabê ma yê edebî estê û roj bi roje zêdîyenê. Edebîyatê ma ra kitabxaneyêko baş ame meydan. No edebîyat nê des-pancê serranê peyênan de virazîya. Hetê kalîte ra helbet problemê xo estê. La edebîyatê ma de nimûneyê başî zî estê. Xebata edebî de, gereka edîbê ma yê neweyî xo hewayê amatorîye ra bixelisnê. Heto bîn ra, edebîyat ziwani bi xo yo. Edebîyat de qiseykerdişê mesela yan zî şeklê qiseykerdişê mesela helbet muhîm o. La seba ke malzemeyê sereke yê edebîyatî esasê xo de ziwani o, coka edebîyat de ziwani estetîze beno, ziwani dereceyê tewr berz de yeno şuxulnayîş. Yanî ez wazena vajî, kesê ke wazenê şîr, hikaye û roman binusê, gereka verê verkan zaf zaf baş ziwani bizanê. Çekuya “edîb”î yena manaya “biedebkerdişê ziwani”. Nê hetî ra, her ke şîno edebîyatê kirmancî beno problemin.

Ma zanênîme ke zaf kesan rojnameyê *Newepelî* de dest bi nuştîşê kirmancî kerd. Yanî zaf kesî heyatê xo de raya verêne *Newepel* de nuşt. No durum hîna dewam keno? Yanî hîna nuştuxê neweyî vejîne?

Belê, weşana *Newepelî* dewam kena û nuştuxê neweyî zî tim peyda benê. Weşanayîşê rojnameyê *Newepelî* wina tesadufî nêbi. Ma bi zanayîş, bi tefekur dest bi weşanayîşê *Newepelî* kerd. *Newepel*, tarîxê kirmancî de projeyêko zaf muhîm o. Zaf bi cidîyet dewam keno. Ti zî zana, mîyanê ma kurdan de, bi nê şertan, bi nê îmkanan amadekerdiş û dewamkerdişê yew projeyê winasî karê her kesî nîyo. Zehmetîyê ma seke tena çinbîyayîşê îmkananê madî bo, wina aseno la eslê xo de zehmetîyê bînî hîna zaf ê. Mesela, roşnîbîranê ma yê se serrî verê cû, şairanê ma yê verênan vatêne “eger kurdî

heme wende bê, meselaya kurdayetî hel bona.” La nika ma vînenê ke mîyanê ma kurdan de nêweşîyê xirabîye, mavajîn nêweşîya hesedî (kiskançlık), korranîya îdeolojîke tewr zaf wendeyanê ma de esta. Nê hetî ra zehmetî û astengîyê ma zaf ê. La ma vera heme zehmetîyan de mucadeleyêko zaf tarîxî da. Mesela, ez yew îstatîstîk bidî. 75 hûmaranê *Newepelî* de 262 kesan nuşt. Nînan ra qasê 200 kesan reya verêne *Newepel* de dest bi nuştîş kerd. Dinya de yew nimûneyo winasî esto, ez nêzana.

Eke ma hetê ziwani ra biewnîn. Mesela, Grûba Xebate ya Vateyî formê çekuyan pêşnîyaz kena. Yanî hetê formê çekuyan ra yew standard nana ro. Helbet pêşnîyazkerdişê yew formê çekuye sey formo standard muhîm o, la çîyo bingeyên, çîyo eslî şuxulnayîşê ziwani yo. Ma *Newepel* de kirmancî zaf zaf rindek û pak şuxulna. Ma eslê ziwani, orjînalîteya kirmancî zaf baş, dereceyê tewr berz de pawite. Ma kirmancî kerde ziwani medya, ziwani disîplînan. Yew ziwano dewij, nika bîyo ziwani bajarî, modernîze bi. Hetê şuxulnayîşê ziwani ra *Newepel* heta bi heta do sey referansî bo. Serkewtişo tewr muhîm yê *Newepelî* esas no yo. Û no serkewtiş wina tesadufî nêbi, ma zaf bi zanayîş têwgêrayî.

Ez zana ke şima bi zor û zehmet *Newepelî* vejenê. Finansman de ge-

ge tenga şima bîya. Nika durum senî o? Hîna problemê finansmanî estê yan kî hîsgêriya şarê ma zêdiya û destek danê?

Hetê madî ra ma tim tengane de yê. Rojname bi mesref vejîyeno. Nika ma hûmara 76. vete, destê ma de yew quruş pereyê rojnameyî çin o. La key ke hûmara 77. amade bîye, ez hew vînena ke cayêk ra merdimêk vejîya, hetê ma kerd. Eke nêkerd zî ma xo rê nefeqeyê xo ra danê. No halê ma destpêk ra nat wina yo. Hetê madî ra vetîşê *Newepelî* maneno sey cuya derwêşanê ke hetê risqî ra tewekul bi Homayê xo kenê. Ma zî eynî wina, tim tewekul bi Homayî kenê. Zaf embazanê delalan yê sey to bi keda xo ya helale ardimê mutewazî kerd. Heta ke nê embazî bibê û heta ke nefesê ma qîm bikero, ma kirmancî bê *Newepel* nêverdanê.

Roportaj:
Nadîre Guntaş Aldatmaz

Goreyê to naye ra tepîya kirmancî se bona? Ziwani dayîke de perwerde nêbo, kirmancî aver şona yan kî nêşona?

Na saeta ra pey eke kirmancî mîyan ra wedarîyo, guneyê xo sere de milê “sîyasetê kurdan” de, dima zî milê kurdan bi xo de yo. Ma kurdan de, hetê nasnameyê neteweyî ra, hetê hîsanê milî ra seqetîyê cidî estê. Mesela, kam ke tirkî museno, ti vanî qey hafizaya xo tena yew cîgabayt ca yo, kirmancî ci ra sîl bona şina. No tena kurdanê ma yê Bakurî de wina yo. Mesela, kurdê Rojawanî, kurdê Başûrî, kurdê Rojhelatî zaf rindek erebkî, fariskî heta înglîzkî zanê, la ziwani xo zî zaf rindek zanê. Yê ma wina nîyo. Kam ke tirkî musa, edî kirmancî tey vîndî bona yan zî seqet bona, çewtvir qisey keno.

Helbet perwerdeyê bi kurdî dereceyêko heyatî de muhîm o. Mutleqa gereka bibo. Eke ma heqîqeten perwerdeyê bi ziwani xo biwazin, beno. No çîyo eslî yê miletêk o. Miletêk ancax bi ziwani xo perwerde bibo, bi perwerdeyê ziwani sewbîna miletan miletbîyayîş nêmaneno. La dewleta tirkî polîtîkaya xo ya derheqê kurdan de mîsqalêk nêvurnaya. Heqo ke bi hawayêko “göstermelik” unîversîteyan de nas kerdo zî, zaf eşkera yo ke ha puyena, pûç kena. Labelê çîyo tewr seqet no yo ke kurdî sîyaseten meselaya waştîş yan tetbîqkerdişê heqanê xo yê neteweyî ra zaf zaf bêhîsiyat ê. Ez eşkena vajî ke, seke sîyasetê kurdan esto, wina aseno la eslê xo de yew sîyasetê kurdîtiye çin o. Yanî yew sîyaseto ke heqê kurdan yê kurdîtiye tesbît bikero û biwazo, ancî nê heqan tetbîq bikero, meydan de çin o. Ez yew sîyasetê winasî nêvînena. A paştîya ma kurdan nê hetî ra kul a. Meselaya ziwani meselaya milî ya, bi projeyê milî ancax hel bona. Yew polîtîkaya milî, naye ra girêdaye projeyê milî yê kurdan çin ê.

Seba ciwîyayîşê kirmancî û seba averşîyayîşê edebîyatê kirmancî fikrê to çik o, peşnîyazê to çik ê?

Verê verkan gereka ziwani sîyasetê ma kurdî yanî kirmancî û kirmancî bo. Dima gereka ma sîyaseten wayîrê yew “polîtîkaya ziwani” bin. Na polîtîka çî ya? Mesela, sîyaset senî bi nameyê kurdayetî şarî ra ray wazeno, gereka bi eynî hewes û cidîyet û xeyretî şarî ra biwazo ke bi ziwani xo qisey bikerê, ziwani xo rê wayîrîye bikerê. Sîyaset senî meraqdar o ke şîro meclis, gereka wina meraqdarê kurdî bo zî. Û şar zî ganî hisîyatê xo yê milî rê wayîr vejîyo. Eke ma wina kerd, karê bînî asan ê. Yanî verê verkan hisîyatê milî, dima tesbîtkerdiş û tetbîqkerdişê polîtîkaya ziwani. No çî qet zî zor nîyo, mumkin o. Eke heqîqeten yew sîyasetê kurdan esto, wayîrê îradeyî yo, eşkeno hewteyêk de, aşmêk de fikrê xo zelal bikero. La nêkenê! Coka karê ma zehmet o...*

*Not: No roportaj verî *BasNews* de weşanîyayo.

KIŞIYAYIŞE MEHMUD U ELI

Nûrulah SARICANLI

Sarcon yew nehîyeya Depe (Karakoçan) ya. Koyanê Sarconî de vayî veng dayêne. Aşma payîzî ya miyanên a. Mehmud û Zaza 'Elî verê pesê xo de yê. Vengê vayî ya dima Dereyê Gozêran ra tapî-rapîya lingan ameye. Leşkerê tirkan kewto koyanê ma, geyrenê qicanê koyan, hevalan.

Dereyê Gozêran dewê Sarconî de yew mintiqa ya. Nameyê xo ra zî aseno darê gozan tede zaf ê. Mehmud Çelîk dewê Sarconî ra yew xorto vîst û hîrê serre yo, embazê ci 'Elî zî Dîyarbekiric o. Sarconican ci ra vatêne Zaza 'Elî. Her di embazî Dereyê Gozêran de verê pesê xo de yê. Vengê lingan ame giran giran. Mehmudî ewnîya ke dûrî ra leşkerê romî hê yenê. Yew xof nişt zerrîya Mehmud û 'Elî, va nê tîya çi geyrenê. Leşker ame nêzdî, tîfingê xo kerdî berz û va, "Destanê xo hewa dê!" Şiwaneyan destê xo we-darîfî.

Mehmudî qomutanî ra va "Sucê ma çinî yo, ma şiwane yê. Qomutanî vatena Mehmudî pey goş kerde. Qîra her diyan ser, va "Nê

koyan de şima çi geyrenê?" Mehmudî reyna va, "Ma Depe ra yê, tîya şiwantî kenê."

Qomutanî iqna nêbeno, hesudîya zerrîya xo keno war. Vano şima terorîst ê. Mehmudê feqîrî va nêva pere nêkerd. Çimanê Mehmud û 'Elî de tersê mergî geyreno. Mehmud zewecîyaye wayîrê di qican bi. Ê lewanê qomutanê faşîstî ra nê çekuyî vecyayî: "Ateş serbest!"

Bîlaheq bîlasebeb leşkerê romî ê şiwaneyî eştî guleyan ver. Leşê înan de cayo ke gule nêwerdo nêmend. Leşê ê feqîran bî lete lete. Leşkeran hîna zî nêvindertî, goşê Mehmudî tira kerdî, lingê ci şikitî. Ê kincê înan vetî eştî kişte. Dima kincê hevalan dayî pira û kerd eşkera va "Nê terorîst ê."

Leşkeranê romî di xortê delalî bîlaheq kiştî. Hama zî d'ewa pak nêbîya, Mehmud û 'Elî mezêlê xo de rahat niyê.

Dewicê ma Huseyîn Çelîkî na şîre înan ser o vata. Mi fekê ey ra arê kerde:

Yew şewa payîzî, şewe tarî ya
Serê Sarconî xem û xemî ya
Nê dereyê xelefî de qîrî-wîrî ya
Mîyanê gozêran de gazî-nalî ya
Nê dereyê xelefî de qîrî-wîrî ya
Bejnê Mehmudî bejna barî ya

Meberme dayê, hesran war meke
Ti d'eway Mehmudî xwu vîr ra meke
Meberme wayê, xwu talon meke
Ti d'eway Mehmudî xwu vîr ra meke

Mehmud ho şono, cîgêr tu jon dono
'Elî ho şono dere de gan dano
Mehmud ho şono şehîd zazon o
'Elî ho şono şehîd kirdon o

Mehmud dest keno berz, vano ez şonî ya
Vano mi mekişênî, şarê nê Depî ya
Von d'eway mi nanê xelî ya
Mi mekişênî wayîr cinî ya

Meberme dayê, hesron war meke
Ti d'eway Mehmudî xwu vîr ra meke
Meberme wayê xwu talon meke
Ti d'eway Mehmudî xwu vîr ra meke

Mehmud deza çiley çimon o
Mehmud deza xortê Sarcon o
Mehmud deza şehîd kirdon o
Mehmud deza şehîd zazon o

Mehmud kişyawo, von gerîla yo
Kinc danê pira, kincê hevalono
Leşkerê romî kişenê şonono
Ma xwu vîr ra nêkenê nê zulmono
Ne'hlet şero şima zalimano

MI RA VAJÊN
"MAM NECÊ"

Îhsan TEKTAŞ

Şima dewa Cebelaşî (Comelaş) de vajê "Necmedîn", çew mi nêve-jeno. Xora çew mi ra nêvano "Necmedîn", na reya verên a ke ez xo ra vana. Necmedîn Zafêr seba esnaf, ticar, karker û memuran yeno vatiş. Tewr zaf zî seba Necmedînê ke biaqil ê (qaydeyê biaqil û bêaqilîye çi yê ez nêzana). Labelê şima vajê "Nec", "Neco Delû", "Neco Gêj" ûsn. tena Cebelaşîjî nê, dar û berî, mar û mawewîyî, teyr û tûrî zî mi nas kenê.

Sixletî de ez bêvate ya, merdimî çîqa bizêdiyê ez kemêna, xora cematana de çirey cayê mi çin bîyo. Labelê ez bi zerrweşî eşkena vaja koyan de mi ra namdar reyna ez a. Her kerra û quçe de, dar û leme de nişanê mi estê. Dewe de çiman ra dûrî bî zî, koyan de mor mi dir o, Si-leyman ez a.

Roja ke ez linganê xo ser o vinderta mi dest bi şiwantî kerde. Ewro emrê mi şeştî serrî yo. Tewr kemî pancas û panc serrê nê emrî biz û bizêkan dima vîyartê. Vanê şiwantî karê pêxemberan a. Kamî ke vato zûrî kerda. Şiwantî karê min o. Tu pêxemberî qasê mi şiwantî nêkerda. Şiwanefîya mi erjîyaye ya, çünke bê mi her kesî rê xêrê ci esto.

Wendiş û nuştîşê mi çin o û do nika ra pey zî çin bo. Ez qet nêşîya mektebe. Tutîfîya mi de tutî şîyêne mektebe, ez pey ra ewnîyayne înan ra. Xora gonîya mi û embazanê mi yewbînan ro zaf nêgirîyayne. Înan zî bi çimê delûtî ewnîyayne mi ra. Mi gore qebhetê embazanê mi çin bi. Çünke delûtî zereyê keyeyî ra dest pêkena. Vernî babî vano û dadî nêqernena, dima way û birayî devam kenê, tewr peynî qewm, cîran û dewijî gure kenê xo dest, pêro pîya benê yew û yew delû îcad kenê. Reyna ê ke bêgune yê, embazê.

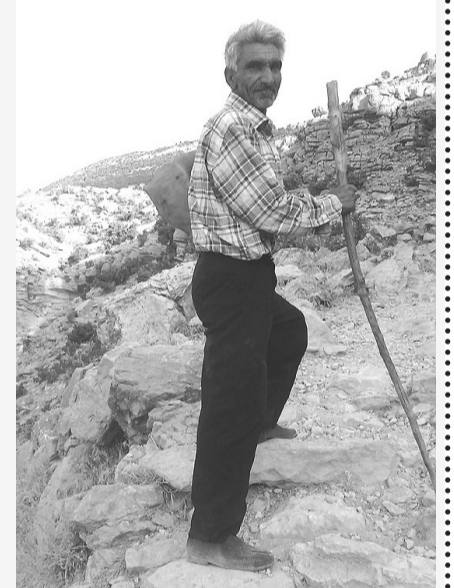
Dinya de rolêkê min o esasî çin o, seke ez emanet a. Nameyê xo ser o qet çîyêk nêciwîyaya û nêciwîyena. Her kes xo rê keye keno, zewecîyeno, beno wayîrê kom û kulfetî. Labelê wexto ke mesela bêro mi ser vanê, "Nec keye pê se keno, cenî ra çi fehm keno, no gêco pîs do senî tutan rê wayîr bivejîyo." Ferman yê

înan o, mi rê şefeqê sibayî de koyî manenê.

Ez gêc-mêc a, labelê zaf zî dinya ra visnaye nîya. Qet çîyêk fehm nêkerî zî şan ra şan ez televzîyon de goştarîya xeberan kena. Seba ke xeberî "ziwano ke nîno zanayîş" de vajîyayne qaso ke mi ra yena ez xeberan, bi sayeyê nameyanê taybetan xo gore tercume kena: PKK, Apo, Erbaqan, Tansu, Sadam, Buş, Erdogan...

Dima mi zî dest bi xeberan kerd û roje de di rey ez ancasa (ajans) wanena. Nameyê ancasa mi "Migot Migirasim" o. Ancasa mi di qismî ra virazîyena: Qismo sîyasî û rewşa hewayî. Ez ancasa bi vengêkê berzî wanena, hema vajên koyî lerzenê. Çünke babeta qismê sîyasî tim aşîfî ya û ez wazena veng biresnî kerranê se serrî. Dewijî ça mi vînenê vanê "Neco hela ma rê ancasa biwane." Labelê prensîbê mi estê, bê serê sibayî saet 10:00 û nêmroj ra pey saet 17:00, ez nêwanena. Wendişê ancasa ra pey dewijan va "Necî delûtîya xo îspat kerda."

Bênateyê min û Homayî weş o. En zaf ez ey de muhabet kena. Zafêr ez vana, o goştarîya mi keno. Reyreyan ez dewijan ra vana mi Homay ra va varit bivarne, ey zî varna, dewijî bi mi xergele kenê û vanê, "No gêj do ma îman ra biko." Dewijî tim û daîm duan kenê, quba û zîyaran nêverdenê şinê û Homay ra çî-mî wazenê, dîn û îman ra nêvecênê. Labelê ez

Homay ra çîyêk biwazî tersenê ke dîn ra bivejîyê.

Ciwa mi de çîyê başî zî estê, beno ke tenê çîyêk bibo zî. Mesela, seba ke ez şiwantî ra teqawid nêbena hema vaje tamamê dewijî embazê min ê şiwantîyê. Dewijî, sey yew nameyo muşterek, mi ra vanê "Mam Necê." Eqraba bibo nêbo, ez Mam Necê tamamê dewijan a. Hema ke yew dewij mi ra nêvano "Mam Necê!" Ez vana qey erd û ezman mi ser o tapu bîyo. Her tim mi ra vajên "Mam Necê".

*Nameyê ey nasnameyê dewlete de Necmettin Peker o. Dewa Licê Comelaş de ameyo din ya, emrê ey dorê şeştî serran o. Hema zî Comelaş de şiwantî keno.

RASTKERDIŞ

Nê şîrê cêrênî hûmaranê verênan yê NewePeli de bi nameyê Rohelat Aktulumî weşanîyaybî, la gereka nameyê ci sey nuşttox ney, sey çarnayox binusîyayêne. Ma sererast kenê û çimeyanê şîiran zî cêr de nusenê.

Xorîniya Royî, Newepel, h. 12, r. 8
Çime: Dersim, B. (2002). Irmak Derinliği, Özgür Halk, h. 130, qapaxê peynî.

Ma Sond Wend, h. 14, r. 8
Çime: Üçlü, M.S. (?). ? . Emek ve İnsan, h. 8, qapaxê peynî.

Cite, h. 47, r. 7
Çime: Ferruhzad, F. (2009). Çift. Hat, h. 2, r.12

Vengê Bêvengîye, h. 75, r.7
Çime: MEB (1996). İlk orta ve liseler arası şiir yarışması. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

WERDÊ
MA

TAWYÊ SÊWREGI

Amadekare:
Necîbe KIRMIZIGUL

Malzeme: 250 gr goşto men-
genekerde (qiyime), 2 tene îsotê
sûrê tezeyî, 2 tene balcanî, nîm
kg şamikî (firingî), sereyê sîr,
îsoto perrik, îsoto sîya, rûwen,
sole.

Virastiş: Bê balcanan malze-
meyanê xo hemîne hurdi-hurdi
roncenê (werdi bikerê). Labelê
şamikan bipajê winî roncenê.
Werdikerdiş ra tepîya heme
malzemeyanê xo yew tepsîya fi-
rine de tîmîyan bikerê û sole,
îsot û rûwenê xo zî dekerê mîyan û bialawê. Dima
tepsîya xo û di balcananê xo ya bişirawê firina ko-

liyan. Firina keyeyî de zî
bena. La taybetîya ci gereka
adir de bipewcîyo. Coy ra şî-
rawitişê firina kolîyan muhîm
o. Tawa hetanî ke awa xo bi-
anco gereka bipewcîyo û ge-
ge zî tîwdîyo. Tawa û balcanî
cîya pewcîyayî tepîya balca-
nanê xo bipaje û înan zî
hurdi-hurdi hurdi bikerê yan
zî goreyê waştîşî şima şenê
bikuwê zî. Dima werteyê tep-
sîya xo akerê balcananê xo vi-
radê mîyan. Bi o qeyde tepsî
ya servîs bikerê. Bi afiyet a biwerê.

HESKERDIŞÊ
TORINAN

Wesîla DOĞUÇ

Di dewêka qice de di keyeyke de
mêrikêk û cînîyê xo bî. Hurdînan jo-
bînan ra zaf hes kerdêne. Enyan der
û dorê xo kerdêne şa. Çende hebî
tûtê înan hamey dinya. O wextan
enê cînî û mêrdî xizanekî bî. Pîlker-
dişê tûtan înan rê henî zor bî. Ema
heta destê înan ra hame tûtê xo weş
kerdî pîlî. Henî tûtê înan şî mekte-
ban, henyan karê keyî kerd. Keynay
înan zewecyay, şî dewanê dîran.
Lacê înan zî zewecyay, bî wayîrê
tûtan.

Mêrde w cînî hendî biyê extiyarî,
biyê kalik û pîrike. Kalik û pîrike mer-
dimanê xo rê, cîrananê xo rê, tûtanê
xo rê en zaf zî torinanê xo rê başî bî
û heminan ra zaf hes kerdêne. Mer-
hemetê înan zaf bî. Nas û dostanê
xo heminan rê bihurmet bî. Hesk-
erdişê torinan îna heta zaf bî; endêke
zaf bî ke îcab bîkerdênê qeybê înan
canê xo dayne. Wextê peyînan de
kalik bî nêweşo xidar. Tûtanê kalikî o
kerd ra nêweşxane. Wexta resna
nêweşxane, doktoran va "Kalik
merdo!" Heme tûtê kalikî û torinê ci
bermay, heme zaf kewtî mergê ka-
likî ver. Homa pîl o, doktoran hewna
kalik weş muayene kerd, va "Sax o!"
O wext kêfê heminan hame; ema bi
lez gere emeliyat bibayne. Doktoran
kalik berd emeliyatxane û o girot
binê emeliyatî. Emeliyat baş derbas
bîbî. Kalik aşmêke w nîm di nêweş-
xane de mend. Kalik zor bî baş.
Dima ra kalik nêweşxane ra vet û
berd keye. Nas û dostî heme hamey
verê kalikî qeybê derbasbûnê nêwe-
şîyê ci. Her kes zaf kêfweş bî; çimkî
kalik hema weş bî û miyanê malba-
tey xo de bî.

Ê rocê zorî derbas bîbî. Pîrike to-
rinanê xo ra zêdetir hes kerdêne;
çimkî wexto kalik nêweş bî heme
dorê ci de bî. Çike wexta bikewtêne
destê kalik û pîrike, nêwerdêne
dayne torinanê xo. Qeybê kalik û pî-
rike torinê înan zaf muhîmî bî.

Kalik û pîrike zaf bîbî pîrî û reh-
met kerdî. Nas û dostê înan zaf
kewtî mergê înan ver. En zaf zî to-
rinê înan kewtî mergê înan ver.
Qeybê torinanê înan sankî peyniyê
dinya hamebî. Torinan fam kerd bî,
bê kalik û pîrike jîyan zor o. Qeybê
torinan hema jîyan berdeyam bî. To-
rinê kalik û pîrike zewecyay bî wa-
yîrê tûtan. Dimay wextêkew derg ra
bî wayîrê torinan. Kalik û pîrikey
înan înan rê se kerdbî se, înan zî
eynî çî torinanê xo rê kerdêne.
Çimkî kalik û pîrikey xo ra heskerdiş,
merhemet (rehme) û hurmet mû-
saybî. No heskerdiş, merhemet û
hurmet mocnayne torinanê xo.

Çiyo baş senî pîlanê xo ra mû-
sayne, înan zî henî bîninî mûsnayne.
Heme bi jobînî şa bîne. No hal qern
ra qern berdeyam kerdêne.

Nêzanê

Kes senî beno mesûd şima zanê?
Destê xo sereyê yew domanî ra
kerdiş
Ardimkerdişê yew kokimî ra
Senî dem beno weş şima zanê?
Weş ewnayîşê cuye ra
Weş qiseykerdişê merdiman ra
Ez, senî beno keyfweş şima
zanê?
Keyfdayîşê keyfweşîye ra
La şima nêzanê

Hacer Petekkaya

MÎYANÊ ZERRÎYA MI DE YEW GUDA VORE

Payîz o payîz o
Hêgay û mergî palax ê
Waxtê gilgilî yo
Dewijî biyê top
Bawo bawo
Yêrxat o...
Muşene cuyîn de
Çarnîno...
Eza pitike muşenî ser o...

Ax bawo bawo
Waxt, waxto kan o...
Çimû ver de yew film o
Zêde piro megine
medajne
bawo bawo
no cuyînê domantîya mi no...

Qese û qayîde: Sevîm Aydın / 15.11.2013 / Wêranşar

MIQLATIKE

Arêkerdoxê: Sîbel DOĞUÇ
Mintîqa: Licê

Liwê liwê, naver a, wever a.
Şembolik dimî ser a
Kergan werdîbî harî
Bizan kerdî qetarî
Şêxo bê ma şin Şêxanî
Qey kewçik û nim niha
Qey kewçik û nim zika.
Tir û vir, tir û vir!
Ro dindanê waka xezale,
Xezale teli girot şî Baheşme
Kutikan kerd heşme-heşme.
Şî Tewîle
Kutikan kerd wîle-wîle.
Şî Qedişte
Mîratan binê 'elbe lişte
Nêverda ma henî bîyarî enê
tutik û mutikan rê.

Şêxan: 1. Yew dewa Licê ya. Dew-
leta tirkan nameyê "Gürbeyli" nayo
pa. 2. Yew dewa Hezroyî ya. Dew-
leta tirkan nameyê "Terdöken" nayo
pa.

Baheşme: Yew dewa Hezroyî ya.
Dewleta tirkan nameyê "Kırıkkaşık"
nayo pa.

Tewîle: Yew dewa Hênî ya. Dew-
leta tirkan nameyê "Uzunlar" nayo
pa.

Qedişte: Yew dewa Hênî ya. Dew-
leta tirkan nameyê "Kırım" nayo pa.

DIDANÊ TÛJÎ

Şeyda ASMÎN

Sey her roje verî ke mamostayê
ma bêro ma hazirî me. Ma ra çit
nêvecîno. Way kam hewl o vengêk
veco! Do goş bêro tadayene, çûye
destan de bişiqîyo...

Berê sinifî bî ya. Mamostayê
ma yo qirase kewt zere. Ma kîpa
pêro pîya lingan ser o me (tam
taxim hazirî de). Bejnade henêne
ser o biye ke seba ke zerrîya ma
bivisiyo bes bî. To vatêne qey ho-
geço taybet ameyo weye kerdene.

- Rojbaş domanên!
- Sax bî.
- No çî veng o şima ra vecîno,
şima merde yê? Merdeyî şima ra
zîyadêr veng vecenê. Haydî reyna
sey eskeran bi vengode berz.

- Rojbaş domanên!
- Saxxx bî!
- Ha nîya! Aferîn şima rê.

Peyê cû ke zerrîya xo bi vengê
ma biye rehet, şî peyê masa. Tayê
nat a bot a ame şî, dest pêkerd:

- Tewr peynî de ma qalê moxo-
lan kerdbî. Moxolî pîr û kalê ma yê
zaf raverşîyaye bî. Mîyanê înan de
medeniyet zaf raver şîbî. Ez şima
rê qalê meseleyêka moxolan û çî-
nijan bikerî, şima kî bivînê ke mo-

Resim: Seywan Saedian

xolî çiqas medenî biye. Û cîranê
înan çiqas pey de mendê.

Rojêk moxolêk şono verê
çemêk de didananê xo firçe keno.
Yew çînij uca ra vîyareno ra, nîya-
dano ke yew moxol ha wo çiyêk
keno. Destpêk de fam nêkeno no
moxol se keno. Demêk matmende
hînî tey nîyadano. Peyê cû, bi ters
remeno şono leyê serekê xo, tawo
ke reseno leyê serekî bi hilkehilk,
tede hal nêmendo, bîhna xo çikî-
yaya. Tawo ke serek halê ey vî-
neno, o kî terseno kuweno
qisawetan, pers keno:

- Se biyo? Çi esto? Ti çira hende
terseyî? To de reng nêmendo.

Çînij bi hilkehilk vano:

- Serekê mi, serekê mi, mi bi çî-
manê xo dî moxolan çiyê keş
kerdo, pê didananê xo kenê tûj.
Wulayî ê do na rey ma weşaweş
biwerê.

Efrîn, Temmuze 2014

Rojêk Hz. Mûsa şino Tûrî Sîna, reyar ra yo merdim yi vera ben. Merdim vûn:

- Ya nêbî Hûmay, ti hê şîn, ti Rebî ra pers biker, dê qey ez xebitîyena nêxebitîyena, tim û tim hal mi sey xwu wo.

Hiz. Mûsa şino Tûrî Sîna, Hûmayî de qisêkerdişî xwu qedînen û ho şin, Hûma vûn:

- Ya Mûsa, to çîyek xwu vîr ra nêkerd?

Hiz. Mûsa vûn:

- Ya Rebî, xwura malum ti wo, ez vaj se?

Hûma vûn:

- Ti şî ay qul mi ra vaj, wû bixebitîy nêxebitîy rizq yi ina dinya d' di pûxnetî û nîm o. Sobîna rizq yi çinîk!

Hiz. Mûsa şin ver mîyerîk, mîyerîk vûn:

- Ya nêbî Hûmay, ti şî vêr Humay û ûmê, gelo ti mi îr persê?

Hiz. Mûsa vûn:

- Ez persawa. Hûmay mi ra va, ti ra vaj, wû bixetîy z' rizq yi di pûxnetî û nîm o, nêxebitîy z' rizq yi di pûxnetî û nîm o.

Mîyerîk xo xo vûn, eg' otîr o, ez qey hend xwu ezab dîn, hend cit ken, hend şin diwar şarî d', hend kirîncalê şar ken. Xo xo vûn, ez hîn nêxebitîy. Ca d' çî mal milk yi est rûşen, keyê xwu îz bar ken vûn, ez şin cayna.

Mîyerîk hema reyar nêkewt, a şew wû û cinîye xwu sarê xwu îz şuwen hema kûwen reyar. Emîr Homay ra cinîye yi a şew bena niweşê qijî z'.

Mîyerîk keyê xwu bar ken şin. Her rûej şin yona bacar. Îhna aşm vîyerên ra. Yo rûej şin yo bacar, yo veng yen. Het ay vengî ya şin. Şin eg' bacar id yo ca d' yo delal vernîyê yo kueşk id ho venden vûn, ina kueşk rûetişî ya, kûm ig qayîl bierîn wa bîyor! Howce nîyo perûn xwu peşîn bid. Wa bihewilîy ci, eg kueşk weş yi wa şî, xora bad çowras rûejî ya pey ma vaj vûn henzar hebê zerdûn xwu dîn û hîn kueşk bena aye yi. Eg kueşk weşî yi wa nêşî, badî çowras rûejûn a pey kueşk terk ken şin.

RIZQ

Arêkerdax:
Îsmet BOR

Mîyerîk xo bi xo vûn, lîya wulay ez towe vînd nêken. Xora cay' rakowtîş mi îz çinîk! Û rizq mi îz ez bixebitîy nêxebitîy xora di pûxnetî û nîm o. Ez çowras rûej xwu îtya d' biqedîn, badîne ez vejîyen şin cayna ûnîyen yo cay rakowtîş...

Mîyerîk şin ver delal û vûn:

- Ya merdim! Ez qayîl a ina kueşk bierîn!

Delal vûn:

- Temom, eg' ti qayîl bierîn hû ti îr meftê berî kueşk, xeyrin bo. Eg ti, kueşk ra memnûn nêbî xora badî çowras rûejî wuhar kueşk yen kueşkê xwu pey d' gen, eg' ti ci ra memnûn bî hîn kueşk aye ti wa.

Mîyerîk meftûn xwu gen şin hewilîyen kueşk.

Mîyerîk nat kueşk gêren wet kueşk ra gêren cêk yo dolab vînen. Dexilê dolab ken a, eg' dexil ha kekatî ra zerd. Mîyerîk dest xwu îz zerdûn a nêdûn. Xo bi xo vûn, ez zerdûn bîg pê se bikîr? Xora rizq mi di pûxnetî û nîm o. Yo faydê yin mi îr nêben. Belîya îne wuhar kueşk ê. Mîyerîk dexil hewna qefilnen.

Zaf tay çî wext bênati ra vîyaren ra, rûejêk wuhar kueşk yen. Mîyerîk xo bi xo vûn hema wext perûn dayîş ho mend, belîya wuhar kueşk ûmo ê zerd yi

wê, hê dexil di yê, ayin ber. Wuhar kueşk mîyerîk ra vûn:

- Kueşk weş ti wa şîya.

Mîyerîk vûn:

- E.

Û vûn:

- Eg ti semedê zerdûnê xwu wa ûmê; zerd ti hê filûn ca d' zerê dexil de. Şûer bîg.

Wuhar kueşk şin guerê fîyet kueşkê xwu zerdûn ûmaren gen û yen fêk bêr, mîyerîk ra vûn:

- Mi zêrd ûmarît guerê xwu gurêt. Hîn kueşk aye ti wa. Zerd ti wê bîn îz hê dexil de. Şûer xwu îr biûmar, mi têna guerê xwu guret.

Mîyerîk şin ûnîyen dexil, eg' wuhar kueşk tay zerd dexil ra vet, ay zerd bîn pîyor hê ûja. Hîn zûn ke zerd zerd wuhar kueşk nîyê.

In bênati d' cinîye yî z' welidîyena, bena weş ci îr yo kêna bena.

Mîyerîk ca d' tay zerdûn ben ken wûirdi, pê cinîye xwu îr çî-mî gen. Ey zerdûn bînûn îz ken wûirdi pê yo dikûn gen. Gurê yi zaf hol raşt şin, îdarê xwu foqûl ala ken, ca ra nîyezûn sari ho paşa ya.

Rûejêk reyar Hz. Mûsay kuwen o bacar a, ver dikûn mîyerîk ra vîyeren ra ûnîyen ci, eg' durum mîyerîk zaf bîyo hol. O mîyerîko verîn şîyo yona ûmo herind.

Hiz. Mûsa şin Tûrî Sîna, Homay de xeberdayîş xwu ken. Badîne vûn:

- Ya Rebî. Aqil gurûn ti ra nêrasen. Ya serr mi ti ra semedê yo merdimî ya pers kerd. Ti va, rizq yi bixetîy nêxebitîy di pûxnetî û nîm o. Mi o merdim eyr dî, durum yi zaf hol ib. Zaf bîyo zengîn. Ina çî hîkmet a?

Homa vûn:

- Ya Mûsa! Ow rizq yi nîyo, wû ho wen. Ow rizq a kêne yi wo, wû ho wen. Eg' a kêna o keye ra bivejîy, wû hewna ben sey vêr.

TEYNATÎ DI

Kîvêr lawîkan emîş zaf serdin o.
Hemi estanikan di ti esta rindê.
Şêw rindê to dizdnênî tarîyan ra.
Û ez cemed gena teynatî di.

Xeyalê zureyinê emîş.
Ez heskerdiş rî deyndar a.
Ciwîyayîş dûr şino
Eşq remeno çimanê mi ra.
Û ez cemed gena teynatî di.

Çimanê waştî di bêrî kişyena.
Eşq heskerdiş keno extîyar.
Badî eşq pê vuslat yeno kiştîş.
Û ez cemed gena xeyalan di.

Ciwîyayîş pê mêrg huyeno
Domantî ra hewnê dirbetin monên.
Şêw qîjên hewnê dirbetin bên ker.
Û ez cemed gena teynatî di.

07.11.2011

Muhamed Deza BATUR

ZIWAN

Şaynebî LAÇÎN

Ziwanê ma ma rê zaf weş o
Ma rê sey şerbetî şîrîn o
Çi heyf ke ziwanê ma bêwayîr o
Roc ra roc ziwanê ma kemî beno

Şarê ma hişarê ziwanê xo nîyo
Ziwanê ma binê ziwananî şarî do
Şarê ma wayîrîya ziwanê xo nêkeno
Hêdî-hêdî ziwanê ma vîrî beno

Welatê ma bindestê şarî d' o
Cayê ma xoser ma dest nîyo
Ziwan zey verî qalî nêbeno
Gam bi game ziwanê ma vîrî beno

Dinya sey dinya verî nîya, vuryaya
Şar zî zey şarê verî nîyo bedilyayo
Ziwanê ma bedilyayo coka tepa mendo
Ma zî bivuryê ziwanê xo rê wayîr vecî

SÎSAREKE

Ma eynî mehla de niştêne ro
Ez çiqas xo keye ra bişeqetnî cêr
Çengeyê mehla de keyeyê şîma aseno
Tim tîk keweno çimanê mi ver
Hîsê min ê ke girêdaye yê,
Tede xelesîne ra û cor ra yena war
Bêmane sereyê mi bi xo çerexîno bi keyeyê şîma ser
Sey na saete goşanê mi der o, vengê to yo nermek
Ti ewro se kena? Waştîye
Eger kar û gureyê to çin o, bêre
Ma têdest de pîya biherêkîme qelebelixê Îzmîrî
Tayê dejî estê ke merdimî zaf dejnenê
Seba eşqî ma hende çekuyan de kay kerdêne
Şodir ma ser a bîyêne zelal
Ziwanê ma de pêro çekuyê firazî
Yew bi yew ameyne kiştene
No vîrardiş sey roja ewroyî êno mi vîrî
Xwezila reyna vengê to yo nermek
Jenga goşanê mi pak bikerdêne
Bi çekuyanê eşqê çend serran
Ma bibîyêne sey Sîsareke, qey dinya demnêdîyêne
Destê mi de yew çuya tilsimêne bibîyêne
Wa mi ti açarnêne ê rayanê dûrîyan ra
Mi çî zanitêne ke
Labelê na birîna zaf kûre
Ti ma ra sey hewnê şewan aqîthayne berdêne
Û dejêde bêtarîf niştêne mezgê mi ser
Sîsareke

Alî ŞEKER

Eserê tarîxî heme rindek ê, bitaybetî pirdî seba ke rayîrê şîyayîş û ameyîşê însanan asan kenê, hîna rindek ê.

Welatê ma Kurdistan seba ke welatê royan û çeman o, zaf pirdê tarîxî yê rindekî tede estê.

Kurdistan de pirdanê tewr rindekan ra yew “Pirdê Mala Badê” yo. Pirdê Mala Badê tena pird nîyo, yew şahe-ser o.

Pirdê Mala Badê dewrê dewleta Merwanîyan (983-1085) de ameyo viraştiş. Seba ke ronayoxê dewleta Merwanîyan Bad bîn Dostik bîyo, coka xanedaniya Merwanîyan ra “Mala Badê” zî ameyo vatiş. Û seba ke no pird hetê hukimdarên dewleta Merwanîyan ra virazîyayo, ci ra “Pirdê Mala Badê” yeno vatiş.

Seba ke tirkî kurdan înkâr kenê coka namdaranê esilkurdan û eserê ke kurdan viraştê, kenê malê xo. Vanê no pird zî hetê Artuklîyan ra virazîyayo. La no melumat raşt nîyo. Nameyê xo ra zî îsbatkerde yo ke no pird hetê Merwanîyan ra virazîyayo.

Pirdê Mala Badê merkezê Silîvan ra vîst û hîrê kîlometreyî hetê rojhelatî de, serê çemê Batmanî de yo. Pird hewt metreyî hîra, new metreyî berz,

PIRDÊ MALA BADÊ

se û pancas metreyî zî derg o. Hîrayîya kemberê pirdî 38.60 metreyî ya. Vanê dinya de pirdo ke kemberê ey tewr hîra, Pirdê Mala Badê yo. Nê çimêyê girdî ra teber çar çimêyê qijkekê bîn zî estê. Pird hîrê qismî yo. Zereyê her di qismanê nat û wefî de seba raywanan odayî estê. Serê pirdî de zî yew ber esto.

Tarîx de çend rey pird ameyo restorekerdiş. Tewr peynî de 1989 de hetê Beledîyeya Silîvanî ra restore bîyo. Dewleta tirkan 1950 de cêrê pirdî

de yew pirdo newe viraşt, coka êdî kes Pirdê Mala Badê ser ra nêvîyareno. Dewleta tirkan corê pirdî de zî ewbend viraşt. Nika Pirdê Mala Badê mîyanê dêsê awbendî û pirdê neweyî de sey esere-kê entîkeyî payanî ra yo.

Derheqê Pirdê Mala Badê de yew efsane zî esta. Vanê zemanê dewleta Merwanîyan de xortêk cêrê Pirdê Mala Badê de dest bi viraştişê pirdêkerdo. Yew keyneke zî dest bi viraştişê Pirdê Mala Badê kerdo. Her diyan zî reqabet kerdo pirdê xo tamam kerdo.

Eke pirdî tamam benê, lajek vano, “Mi pirdêko mehkem viraşt, caran nêrijyeno.” Keyneke zî vana “Mi pirdêko mehkem viraşt, eke Homa nêrijno, nêrijyeno.”

Seba ke lajekî nameyê Homayî kerdo xo vîr ra, Homayî emir dayo morceleyan ke şîrê pirdê lajekî birijnê. Moreceleyî dekwetê zereyê dêsî, heme qul kerdo, wisarî awe werişt, pird rijnyayo berdo.

Seba ke keyneke nameyê Homayî nêkerdo xo vîr ra û vato “eke Homa nêrijno, nêrijyeno” coka Homayî vato do hetanî qîyamet pirdê aye payanî ra bo.

WA BO

Huseyîn KARAKAŞ

Naye rind û pak bizanê ke şîyayena to ra na het ez zî ezo verên nîyo. Kamca de senî xelîye kerde, ez nêzanen. Wisarê heyatî de ginayo dame ro û hona hedîsa fam nêkerdbî ke çimê xo peyê dêsan de kerdî we. A roje ra heta na roje mabên ra zaf demêde derg vêrd û şî. La bara mi teba nêvuriya. Serranê verênan de mi zaf tengîye dî û zaf xo xo de zîbayo. Heyatê mi rê jan û dej bî, nêamêne antene. Tim serhuşk û tim niza de. Demê tepîya mi her çî rê vile na ro, qeubul kerd û hen mendo. Belka zî nêmendo, kam çî zano...

Naca, nî hepisxaneyê tîpa F de roje bi anonsê hûmaritene ra dest pêkena û peroj spor kerdene ra tepîya kî para mi qeydîna.

Hewte dişeme ra dest pêkeno, îne de kî qeydîno. Cuya ê di rojanê tatîlî nêhesebnîna. Çike nê her di rojî mîyanê bêsebrî û zeretengîye de vêrenê.

Aşme, teqwîm eke ame rest roja des û şeş, tamam a. O leteyo bîn esto yan çîn o, merdim fam nêkeno.

Serre zî sey aşma dilete yena fam kerdene. Qismo verên serdê zimistanî ra raxelîyene û germê wisarî resten a. Qismo bîn zî, germ û germeşanê hamnanî ra raxelîyene û pozxînî, çeqerîya payîzî de menden a.

Ceza çiqas giran bena wa bibo, merdimî ke çar-panc serrê verênî bê qeda û bê bela vîyarnayî, her çî nîşeno beno honik û yeno linganê xo ser. Naye ra pey zî serrî tîpey de benê qatar û yew bi yew vêrenê ra şonê.

Ê şonê, wa şêrê. Ma emir

cayê xo de maneno? Nê! O zî şono. Hem zî her çî dano arê hen şono. Merdim zaf dem çî şîyo çî mendo cênêkeno, hen sey kundan cayê xo de beno gêj maneno. Çike mendene ra sewbîna çîyo ke bêro kerdene nêvînîno, yan zî dest ra nîno.

Keso mehkum, çîyo ke roje di cemî yeno hûmaritiş, o yo. Ne mahremîyetê xo maneno ne zî xoserîya xo. Her çî dest ra cênê û sed û heştay derece merdimî ra finenê dûr. Keso ke mahremîye û xoserîya xo kerde vîndî, çikê ey bahsa xo bena?

Mehkum yan zî çiyêde bîn, nameyê xo çik beno wa bibo, keso ke xo bîyene ra kewt dûrî, beno sey zerenca zereyê qefesî. Beno kayê destê dozgeran, dadgeran, avûkatan û rêxistinan...

Çitur tayê heywanan labaratuwaran de kenê kobay, ma mehkumî zî bi nameyê huqûqî û edaletî bîyayîm kobay. Îlaha edaletî Themîs şimşîr û terezuyê xo dest de çim girêdayî. Bi terezu kamî rê çî kena vila ez nêzana, la şimşîr sey yê Demoklesî her dem sareyê mi ser o yo û ez ey hîs kena.

No semed ra mehkum bîyene mi çim de merg o, xatuna mi.

NAMEYÊ NEBATAN

Amadekar: **Ehmedê Dirihî**

derzînek (Licê)
pingin (Motkan)

Kurmancî: derzikê pîrê, derzîşivan, derzîyê leglegê, gêjing, giyanerm, giyayê hespan

Soranî: şilor

Goranî: soleke, şemdanî

Latînî: Scandix pecten - veneris

Tirkî: çobantarağı, zühre tarağı